

SYLABUS PRZEDMIOTU: OPIEKA I EDUKACJA TERAPEUTYCZNA W LECZENIU ŻYWIENIOWYM

I. Informacje ogólne

Jednostka organizacyjna	Wydział Rehabilitacji Katedra Pielęgniarstwa
Nazwa przedmiotu	Opieka i edukacja terapeutyczna w leczeniu żywieniowym
Kod przedmiotu	1EDUŻ
Język wykładowy	polski
Rodzaj modułu kształcenia (obowiązkowy/fakultatywny)	Obowiązkowy
Poziom modułu kształcenia (np. pierwszego lub drugiego stopnia)	II stopnia
Rok studiów	II
Semestr	III
Formy kształcenia/Liczba godzin	Wykłady -15 godz. Seminaria- 15 godz. Samokształcenie – 20 godz.
Liczba punktów ECTS	2 ECTS
Imiona i nazwiska wykładowców	Dr n med. Ewa Kądalska
Program (programy) studiów, w którym realizowany jest przedmiot	pielęgniarstwo
Sposób realizacji zajęć (stacjonarny, uczenie się na odległość)	stacjonarny
Wymaganie wstępne i dodatkowe	Wymaganie wstępne Przed przystąpieniem do modułu student posiada wiedzę z zakresu: Anatomii: ✓ Znajomość budowy organizmu ludzkiego, funkcjonowania układów i narządów, ✓ Posługiwanie się wiedzą anatomiczną w wykonywaniu czynności zawodowych; Fizjologii: ✓ Znajomość fizjologii organizmu człowieka, ✓ Znajomość mechanizmów fizjologicznych w tym termoregulacji, równowagi elektrolitowej, kwasowo – zasadowej, Patologii: ✓ Znajomość patomechanizmu podstawowych chorób; ✓ Rozpoznawanie podstawowych zaburzeń patofizjologicznych zachodzących w organizmie ludzkim, Dietetyki: ✓ Zapotrzebowanie organizmu człowieka na energię i składniki odżywcze ✓ Zasady wsparcia żywieniowego,

	żywienie dojelitowe, pozajelitowe – cel, metody, diety odżywcze
--	--

II. Informacje szczegółowe

Cele przedmiotu

C1	Zapoznanie studenta z zasadami leczenia żywieniowego
C2	Kształtowanie umiejętności diagnostycznych, terapeutycznych i edukacyjnych w ramach wykonywanych funkcji zawodowych
C3	Kształtowanie umiejętności w zakresie prowadzenia oceny stanu odżywienia człowieka chorego
C4	Zapoznanie studenta z metodami i technikami leczenia żywieniowego, zasadami opieki nad dostępnymi odżywczymi, zapobieganiem powikłaniom leczenia żywieniowego
C5	Przygotowanie studenta do świadczenia opieki nad chorym wymagającym leczenia żywieniowego w warunkach domowych, z uwzględnieniem przygotowania chorego do samoopieki i samopielęgnacji

Efekty uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych dla przedmiotu

Efekt kształcenia	Treść efektu kształcenia dla przedmiotu	Odniesienie do celów
W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie		
BW45	zasady współpracy z zespołem żywieniowym w planowaniu i realizacji metod, technik oraz rodzajów żywienia dojelitowego i pozajelitowego w ramach profilaktyki powikłań;	C1,C2,C4, C5
W zakresie umiejętności absolwent potrafi		
BU49	wykorzystywać standaryzowane narzędzia w przeprowadzaniu oceny stanu odżywienia pacjenta	C3
BU4	dobierać i zlecać środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wyroby medyczne w zależności od potrzeb pacjenta;	C1,C2,C4,C5
BU50	monitorować stan ogólny pacjenta w czasie leczenia żywieniowego;	C1,C2, C4, C5
BU51	prowadzić żywienie dojelitowe z wykorzystaniem różnych technik, w tym pompy perystaltycznej i żywienie pozajelitowe drogą żył centralnych i obwodowych;	C1,C2, C4, C5
BU14	przygotowywać materiały edukacyjne dla pacjenta i jego rodziny w ramach poradnictwa zdrowotnego;	C5
W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:		
BK1	dokonywania krytycznej oceny działań własnych i działań współpracowników z poszanowaniem różnic światopoglądowych i kulturowych;	C1,C2, C3,C4, C5
BK2	formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej i zasięgania porad ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;	C1,C2, C3,C4, C5

BK3	okazywania dbałości o prestiż związany z wykonywaniem zawodu pielęgniarki i solidarność zawodową;	C1,C2, C3,C4, C5
BK4	rozwiązywania złożonych problemów etycznych związanych z wykonywaniem zawodu pielęgniarki i wskazywania priorytetów w realizacji określonych zadań;	C1,C2, C3,C4, C5
BK5	ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne;	C1,C2, C3,C4, C5
BK6	wykazywania profesjonalnego podejścia do strategii marketingowych przemysłu farmaceutycznego i reklamy jego produktów.	C1,C2, C3,C4, C5

Treści programowe kształcenia

Treści programowe	Tytuł wykładu, seminarium, ćwiczeń	Odniesienie do efektów uczenia się
Wykłady:		
TK1, TK2	1. Głodzenie proste i stresowe. Odpowiedź metaboliczna organizmu na głodzenie stresowe. Niedożywienie typu marasmus i typu kwasiorkor oraz mieszane. Aminokwasy glukongenone i ich znaczenie. Mikrobiom. 2. Następstwa niedożywienia. Kacheksja.	BW45, BU50, BU51, BU14
TK3, TK4	3. Metody oceny stanu odżywienia i sposobu żywienia. Narzędzia oceny stanu odżywienia skale NRS 2002, SGA, MNA. Badanie podmiotowe, antropometryczne i badania biochemiczne w ocenie stanu odżywienia. 4. Analiza składu ciała metodą impedancji bioelektrycznej i DEXA w ocenie stanu odżywienia.	BU49
TK5, TK6	5. Leczenie żywieniowe -rys historyczny. Leczenie żywieniowe - cel, wskazania, przeciwwskazania, plan i program żywienia, przygotowanie chorego. Proces decyzyjny w leczeniu żywieniowym. 6. Powikłania metaboliczne. Zespół ponownego odżywienia (refeeding syndrome).	BW45
TK7, TK8	7. Wsparcie żywieniowe: diety cząstkowe i kompletne do popijania. Rodzaje diet, dobór diet, przykłady diet stosowanych w onkologii, diety dla chorych na cukrzycę, w chorobach nerek, wątroby, trzustki, w chorobach płuc, w chorobach neurologicznych i w przygotowaniu do zabiegów operacyjnych. 8. Obserwacja chorego w kierunku powikłań czynnościowych przy podaży ONS , działania zapobiegawcze.	BU4
TK9 – TK10	9. Żywnienie dojelitowe: wskazania, przeciwwskazania, przygotowanie chorego do żywienia przez zgłębnik dożołądkowy, zgłębnik dojelitowy, PEG, PEJ. Opieka nad dostępem żywieniowym i pielęgnacja. Zapobieganie powikłaniom metabolicznym, czynnościowym, infekcyjnym. 10. Dokumentacja: karta kwalifikacyjna do leczenia żywieniowego, karta monitorowania leczenia żywieniowego, karta obserwacji przebiegu leczenia żywieniowego. Rozliczanie świadczenia medycznego – żywienia dojelitowego.	BU50, BU51
TK11-TK12	11. Żywnienie pozajelitowe- wskazania, przeciwwskazania, przygotowanie chorego. zasady przygotowania worków żywieniowych według receptury oraz worków RTU. Powikłania	BU50, BU51

	żywienia pozajelitowego: metaboliczne, septyczne. 12. Dokumentacja: karta kwalifikacyjna do leczenia żywieniowego, karta monitorowania leczenia żywieniowego, karta pielęgnacji cewnika centralnego w leczeniu żywieniowym, karta obserwacji przebiegu leczenia żywieniowego. Rozliczanie świadczenia medycznego – żywienia pozajelitowego	
TK13	13. Leczenie żywieniowego w domu chorego. Kwalifikacja chorego do leczenia żywieniowego w domu. Współpraca z poradnią żywieniową i ośrodkiem żywienia pozajelitowego. Objęcie pacjenta leczonego żywieniowo pielęgniarstwem opieką długoterminową domową.	BU14
Seminaria		
TK14	14. ONS – rodzaje, przykłady zastosowania, obserwacja tolerancji chorego. Powikłania czynnościowe. Edukacja chorego w zakresie przyjmowania, przechowywania i wykorzystywania diet – na przykładach.	BW45, BU4, BU50
TK15-TK16	15. Przeszkólna endoskopowa gastrostomia- cel, wskazania, przeciwwskazania – według rekomendacji ESPEN/POSLPEN, Technika wykonania zabiegu wyłonięcia przetoki odżywczej metodą PEG PULL. Rola pielęgniarki w przygotowaniu do zabiegu i w opiece w okresie okołozabiegowym. Powikłania wczesne i późne po wykonaniu PEG. Opieka nad pacjentem – studium przypadku. 16. Żywienie dojelitowe metodą bolusa, grawitacyjną, oraz z wykorzystaniem pompy perystaltyczno-obrotowej. Zaplanowanie całonocnego żywienia. Korzyści i straty związane z żywieniem dziennym i nocnym.	BU50, BU51
TK17-TK20	17. Żywienie pozajelitowe. Przygotowanie chorego. Rodzaje dostępów centralnych: cewnik Broviaca, Hickmanna. Port naczyniowy. 18. Opieka nad dostępem. Zapobieganie powikłaniom zakrzepowym, infekcyjnym, uszkodzeniu mechanicznemu. Zasady higieny i dezynfekcji okolicy wkłucia. Opatrywanie. Płukanie dostępu. 19. Rodzaje mieszanin odżywczych. Skład mieszaniny odżywczej. Przygotowywanie worka żywieniowego, -według aktualnych rekomendacji. Zasady podazy Start-Low -Go-Slow . 20. Obsługa pompy objętościowej.	BU50, BU51
TK21-TK22	21. Edukacja pacjenta i opiekuna nieformalnego w zakresie przygotowania mieszaniny żywieniowej oraz opieki nad dostępem centralnym w warunkach domowcy. Opieka nad pacjentem zakwalifikowanym do leczenia żywieniowego w domu -studium przypadku. 22. Powikłania metaboliczne leczenia żywieniowego. Zespół ponownego odżywienia (refeeding syndrome) oraz wahania zawartości elektrolitów, glukozy, albumin, białka całkowitego i innych wyznaczników metabolicznych we krwi w trakcie prowadzenia żywienia pozajelitowego.	BU14, BU50, BU51
Samokształcenie:		
Tematyka do samodzielnego przygotowania. Praca pisemna.		
TK23-TK24	1. Rola wybranych składników odżywczych w organizmie, wchodzących w skład mieszanin żywieniowych. Prezentacja	BW45, BU49, BU50,

	multimedialna. 2. Prezentacja multimedialna krytycznej analizy publikacji z czasopism recenzowanych (EBM, EBP, EBNP), z zakresu leczenia żywieniowego pacjenta objętego opieką onkologiczną lub opieką paliatywną, lub pacjenta geriatrycznego, lub pacjenta w oddziale chirurgicznym lub ortopedycznym, albo w oddziale intensywnej terapii, lub z zakresu leczenia żywieniowego dziecka (rekomendacje, badania obserwacyjne, w tym case study, przeglądy systematyczne, metaanalizy)	BU51, BU4
Metody dydaktyczne		
Treści kształcenia	Metoda dydaktyczna	Odniesienie do efektów kształcenia
TK1-TK13	Wykład informacyjny, wyjaśnienie, dyskusja	BW45, BU49, BU50, BU51, BU4,
TK14-TK22	Studium przypadku, film, dyskusja, pokaz, wyjaśnienie, praca w grupach	BW45, BU49, BU50, BU51, BU4, BU14
TK23-TK24	Praca zaliczeniowa pisemna studenta - prezentacja multimedialna	BW45, BU49, BU50, BU51, BU4,
Środki dydaktyczne • Komputer • Rzutnik multimedialny • Prezentacje tematyczne • Microsoft Teams -platforma multimedialna zapewniająca możliwość komunikowania się, zdalnego prowadzenia wykładów, innych zajęć, prowadzenia rozmów czat, audio. • Testportal - platforma umożliwiająca tworzenie testów i testowanie online, bieżącą kontrolę nad prowadzonym egzaminem, bieżącą analizę wyników testu i szybkie zestawienia		
Metody i kryteria oceniania		
Treści kształcenia	Metody oceniania osiągnięć studenta/metody weryfikacji efektów kształcenia	Odniesienie do efektów kształcenia
TK 1 – TK22	Zaliczenie pisemne w sesji zimowej Test zamknięty: jednokrotnego wyboru	BW45, BU49, BU50, BU51, BU4, BU14
	KRYTERIA OCENY TESTU powyżej 91% poprawnych odpowiedzi 81-90% poprawnych odpowiedzi 71-80% poprawnych odpowiedzi 66-70% poprawnych odpowiedzi 60-65% poprawnych odpowiedzi poniżej 60% poprawnych odpowiedzi	bardzo dobry (5,0) dobry plus (4,5) dobry (4,0) dostateczny plus(3,5) dostateczny (3,0) niedostateczny (2,0)
TK23-TK24	Praca zaliczeniowa pisemna studenta - prezentacja multimedialna	BW45, BU49, BU50, BU51, BU4,
	KRYTERIA OCENY PRZYGOTOWANEJ PRACY PISEMNEJ 1.Zgodność tematyki i treści przyporządkowanych do realizowanego tematu 2.Aktualność wiedzy merytorycznej z wyznaczonego zakresu tematycznego. 3.Zachowanie prawidłowej struktury pracy. 4.Dobór odpowiednich metod i środków oraz narzędzi 5.Wybór właściwej literatury 6. Estetyka pracy.	0-1pkt 0-1pkt 0-1pkt 0-1pkt 0-1pkt 0-1pkt 4-6 pkt praca zaliczona 0-3 pkt praca niezaliczona

Zalecana lista lektur lub lektury obowiązkowe

1. red. Szczygieł.B. Niedożywienie związane z chorobą. Występowanie, rozpoznawanie. Cz.1. WLPZWL, Warszawa 2011
2. red. Szczygieł.B. Niedożywienie związane z chorobą. Zapobieganie. Leczenie. Cz.2. WLPZWL, Warszawa 2012
3. Klek, St., Kapala, A. Leczenie żywieniowe. Varia Medica 2019, tom 3, nr 1, 77–87
4. Kapala A. Praktyczny Przewodnik po ONS. Scientifica, Kraków 2015
5. red. Sobotka. Podstawy Żywienia Klinicznego. Edycja IV. Scientifica, Kraków 2013
6. Ciszewska – Jędrasik M., Pertkiewicz M.: Mieszaniny do żywienia pozajelitowego – standardy postępowania i zalecenia dla farmaceutów. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2004
7. Standardy żywienia dojelitowego i pozajelitowego. Polskie Towarzystwo Żywienia Pozajelitowego, Dojelitowego i Metabolizmu. Scientifica, Kraków 2019
8. STANDARDY ŻYWIENIA DOJELITOWEGO I POZAJELITOWEGO – ANEKS. Polskie Towarzystwo Żywienia Pozajelitowego, Dojelitowego i Metabolizmu. Scientifica, Kraków 2020

Literatura uzupełniająca

1. Farmaceutyczne Standardy Sporządzania Mieszanin do Żywienia Pozajelitowego Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. Scientifica, Kraków 2019.
2. Żywienie dojelitowe w domu. Podręcznik dla pacjentów. Polskie Towarzystwo Żywienia Pozajelitowego, Dojelitowego i Metabolizmu. Scientifica, Kraków 2019.
3. Żywienia pozajelitowe w domu. Podręcznik dla pacjentów. Polskie Towarzystwo Żywienia Pozajelitowego, Dojelitowego i Metabolizmu. Scientifica, Kraków 2019.

Punkty ECTS (1 pkt-25-30 godz. pracy studenta)

Godziny kontaktowe	25 godz
Samokształcenie	20 godz.
Przygotowanie do zajęć	5 godz.
Przygotowanie do egzaminu	10 godz.
Razem	60 godz. = 2 ECTS

Przykładowe pytania sprawdzające

1. Zakładanym efektem terapii żywieniowej powinno/powinny być:

- a)zapewnienie komfortu funkcjonowania pacjenta w życiu codziennym
- b)utrzymanie sprawności fizycznej i niezależności chorego
- c)poprawa jakości życia chorego
- d)wszystkie stwierdzenia są prawdziwe

2.Plan leczenia żywieniowego:

- a)określa cel i sposób realizacji leczenia żywieniowego, włączając w to m. in. wybór dostępu, sposób, podaży, sposób monitorowania, czas trwania leczenia
- b) metodę i szybkość podawania mieszaniny odżywczej
- c)skład i sposób przygotowania mieszaniny odżywczej
- d) wszystkie stwierdzenia są prawdziwe

3.Drogą żywienia w żywieniu dojelitowym nie jest:

- a) zgłębnik dojelitowy umieszczony w świetle przewodu pokarmowego przez nos lub usta
- b)chirurgicznie wytworzone połączenie pomiędzy przewodem pokarmowym a skórą na jelicie czczym, z wyprowadzonym zgłębnikiem
- c) cewnik tunelizowany Broviaca
- d) zgłębnik dojelitowy umieszczony w świetle przewodu pokarmowego przez przetokę odżywczą wytworzoną na żołądku